

Vides paral·leles: fotografia i feminisme

Docent: Eli Pedrosa

Curs 2025-26: UNED Sènior Sant Boi

Hores lectives: 30

Dia i hora: dimarts, de 18h a 20h

Idioma: català

Calendari: setembre: 23 i 30
octubre: 7, 14, 21 i 28
novembre: 4, 11, 18 i 25
desembre: 2, 9 i 16
gener: 13 i 20

Introducció

La fotografia va néixer com un avenç tecnològic; el feminisme, com un impuls cap a la igualtat. Tots dos en mans de la burgesia en l'inici, han evolucionat en paral·lel durant dos-cents anys i en l'actualitat són més vigents que mai.

En aquest curs farem un recorregut per la història del feminisme i de la fotografia per conèixer la vida i obra de les feministes i fotògrafes més rellevants. Analitzarem el paper de la dona com a subjecte actiu i passiu en la fotografia, sempre amb perspectiva de gènere. A més, veurem com les imatges poden normalitzar la violència contra les dones i com podem utilitzar la fotografia per a les reivindicacions feministes.

Objectius

- Conèixer la història del feminisme.
- Entendre les fites més importants de la història de la fotografia.
- Conèixer la vida i obra de les feministes i de les fotògrafes més rellevants.
- Entendre el poder de la fotografia sobre la imatge de la dona i els estereotips.
- Sensibilitzar davant les violències a través de les imatges contra les dones.

Programa

1. Presentació del curs. El perquè d'unir feminisme i fotografia. El poder de la imatge i del feminisme sobre les dones. Virginia Wolf i Frances Benjamin Johnston.
2. Origen del feminisme i invenció de la fotografia, l'inici del paral·lelisme. D'Olympe de Gouges a Elizabeth Fullhame.
3. Seneca Falls i la dinovena esmena: fotògrafes i feministes pioneres americanes. D'Elizabeth Cady Stanton a Gertrude Käsebier.
4. Sufragistes angleses, feminisme socialista i fotògrafes europees, l'inici de la diversitat. De Millicent Garret Fawcett a Julia Margaret Cameron.
5. Feminisme d'entre guerres a Europa i fotografia de la Gran Depressió nord-americana. De Clara Campoamor a Dorothea Lange.
6. Guerra: feminisme revolucionari i fotògrafes de l'exili. De Simone de Beauvoir a Tina Modotti.
7. Històries de postguerra: la fotografia de carrer i el feminisme a casa. De Vivian Meier a Betty Friedman.
8. Revolució sexual, fotografia en color i art feminista. De Kate Millet a VALIE EXPORT.
9. Fotografia digital i feminismES (liberal, radical, negre, islàmic i àrab). D'Angela Davis a Cindy Sherman.
10. FeminismES i fotografia en lluita (ecofeminisme, feminisme postcolonial, llatinoamericà, de la diferència, lèsbic i transfeminisme). D'Ana Mendieta a Marcela Lagarde.
11. Ciberfeminisme, transversalitat i fotografia mòbil. De Donna Haraway a Annie Leibovitz.
12. Teoria Queer i postfotografia. De Judith Butler a Laia Abril.
13. Ètica fotogràfica i feminisme contra la violència visual masclista. De Yolanda Domínguez a Mónica Alario.
14. Les reivindicacions del feminisme actual i la fotografia denúncia.
15. Visita exposició i tancament del curs

Metodologia

La metodologia didàctica utilitzada aporta una doble perspectiva: teòrica, a partir de la vida i obra de les activistes feministes i de les fotògrafes que coneixerem; i pràctica, a la qual ens acostarem mitjançant l'anàlisi de les imatges i textos que comentarem durant del curs.

Les sessions es desenvoluparan de manera participativa mitjançant la presentació dels diferents períodes i ones feministes, de les obres de les activistes feministes i de les fotògrafes, de les seves obres escrites i visuals, i la seva relació amb el context biogràfic i històric de cadascuna d'elles.

Es crearà una carpeta virtual compartida amb els materials del curs: textos, imatges, bibliografia i recursos audiovisuals del contingut tractat.
A més, realitzarem una visita a una exposició fotogràfica relacionada amb el curs.

Bibliografia

Bibliografia general

Ang T. *Fotografía, la historia visual definitiva*, trad Nuria Aparicio y José Luis López Angón, 2014.

Bouveresse, Clara. *Women Photographers*. 2020

Ferrer Valero, Sandra. *Pioneras del feminismo: una historia de las primeras luchadoras*. Barcelona: Principal de los libros. 2020

Friedewald, B., *Women photographers: from Julia Margaret Cameron to Cindy Sherman*, Munich: Prestel, 2014.

Lewis, Emma. *Photography – A Feminist History: How Women Shaped the Art*. 2021

Ludwig Museum (Köln). *La Fotografía del siglo XX*. Taschen, cop. 2002 McCann,

Hannah. *El libro del feminismo*. Madrid: Akal 2020

Morena Balaguer, Rebeca. *Feminismos: la historia*. Madrid: Akal. 2019.

Pérez Garzón, Juan Sisinio. *Historia del feminismo*. Madrid: los libros de la Catarata. 2011.

Rosenblum, Naomi. *A History of women photographers*. Abbeville Press, 2010.

Valera Menéndez, Nuria. *Feminismo 4.0*. Barcelona: Ediciones B, 2019.

Valera Menéndez, Nuria. *Feminismo para principiantes*. Barcelona: Ediciones B, 2019.

Bibliografia autors

Biarnés, Joana. *Joana Biarnés: disparando con el corazón*. Barcelona : Blume, 2017

Dujovne, A. *Dora Maar: prisionera de la mirada*, Madrid : Vaso Roto, cop. 2013. Durden M.

García Rodero, C. *Cristina García Rodero : historia de una pasión*, Madrid : La Fábrica, DL 2015. Janeczek, H. *La Chica de la Leica*, Barcelona : Tusquets, 2019.

Iturbide, Graciela. *Graciela Iturbide*. Barcelona: Lunwerk, 2011.

Lange, Dorothea. *Photographs of a lifetime*.

Leele, Ouka. *Ouka Leele : antenas y raíces*. Madrid : La Fábrica, 2008 Leibovitz, A. *Vida de una fotògrafa: 1990-2005*, Barcelona : Lunwerk, cop. 2009.

Maar, Dora. *Dora Maar: la fotografía, Picasso y los surrealistas*. L'Hospitalet de Llobregat : Centre Cultural Tecla Sala, 2002

Maier, Vivian. *Vivian Maier: selfportraits*. Brooklyn: PowerHouse Books 2013.

Miller, Lee. *Lee Miller : creación y valentía*. Barcelona : Galería de Arte Manuel Barbié, DL 2008

Moreno Oscar. *Joana Biarnés, una entre todos*. Barcelona: Cameo, DL 2016.

Muñoz, Isabel. *Isabel Muñoz: la antropología de los sentimientos*. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, 2018.

Sherman, Cindy. *Cindy Sherman postcards*. London: National Portrait Gallery, 2019. 4